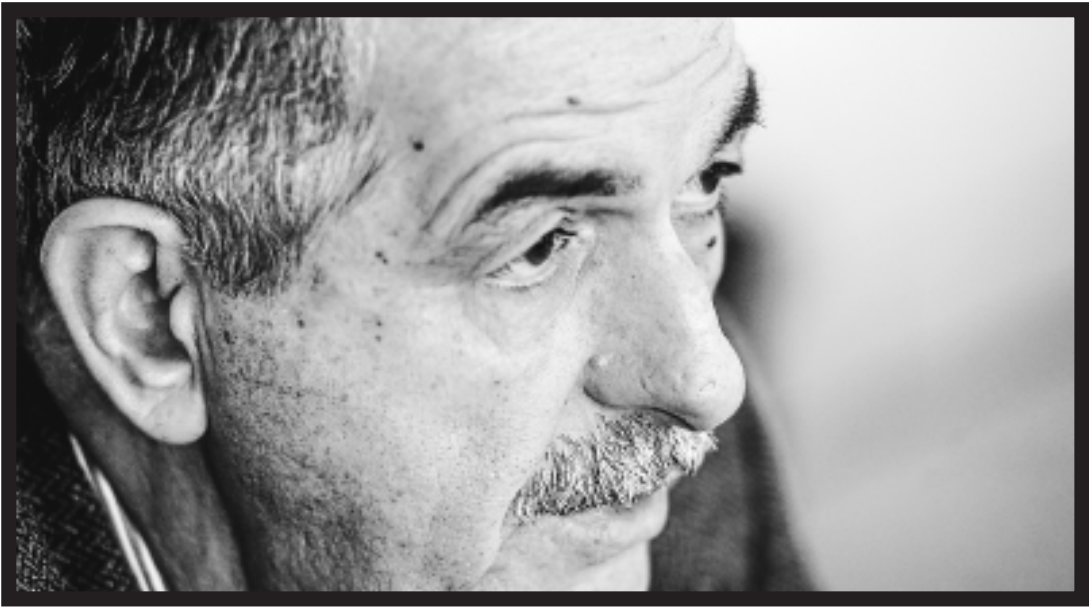

Gori-gori dago giroa, azkenengo 70 urteotan bezala, Palestina okupatuan. Eguneroko ogi dira liskarrak. Azkenurrekoan Palestinako Aginte Nazionalako ministroa zen Ziad Abou Eïn erail dute soldadu israeldarrek. Kolonia juduen auziaz eta Zisjordaniako harresiaz arduratzen zen ministroa olibondoak landatzen ari zen ehunka lagunekin batera Ramallah hiriko kolonia baten ondoan, soldaduek jipoitu eta erail zutenean. Badirudi esku beltzen bat hautsak harrotzen ari dela Palestinako egoera leherrazteko.

Testuinguru horretan izan dugu Euskal Herrian azken egunotan Jihad K. Suleiman Rashid, Palestinarekin Elkartasunerako Europako Erakundeko presidentea. Mundu Bat erakundeak antolatutako “Beste bake prozesuen esperientzietatik ikasten” jardunaldietan parte hartu du Palestinako ordezkariak eta Sortu alderdiarekin ere bildu da. Palestinako egungo egoera ikusita, elkarriketako lehen galdera ekidinezina da.

Zure iritziz, III. Intifadaren atarian gaude?

Palestinarrak herri-mobilizazioaren alde daude, baina palestinarrak buruzagitzaren barnean badirudi batzuk ez daudela ados, agian onargarriak izan daitezkeen irtenbideak zaildu egingo lituzkeela iritzita. Ez dut, beraz, oso argi ikusten, besteak beste Palestinako Aginte Nazionalak eta Israelek segurtasuna elkarla-

JEHAD K. SULEIMAN RASHID

PALESTINAKO ORDEZKARIA

Palestinarrak herriak Europan duen ordezkaria dugu eta Euskal Herrian izan berri da. Palestinarren adiskidetzeari guztiz beharrezko ikusten du. Berehala, gainera, denborak Israelen alde egiten duelako.

Dabid LAZKANOITURBURU

«Palestinarrak bateratu ezean, benetan zaila izango da beste Intifada bat abian jartzeari»

nean koordinatzen jarraitzen dutelako, eta, horrek, noski, ez duelako laguntzen.

Zail ikusten duzu, beraz, beste Intifada bat abian jartzeari?

Ez dut beste batzuen optimismoa zapuztu nahi. Esate baterako, Mustafah Barghouti doktorea Intifada jada hasi dela ziur da. Baina nik ez dut garbi ikusten. Are gutxiago negoziazio mahaian esertzeko dei egiten ari diren honetan. Ameriketako Estatu Batuak ildo berean presionatzen ari dira eta egunotan izan dugu Gobernu frantsesaren, hain zuzen Laurent Fabius Atzerri ministroaren saiakeraren berri ere.

Horra iritsi nahi nuen. Fabius ministroak Parlamentu frantsesak Palestinako Estatua onartu zuen momentua aukeratu zuen negoziazio berriak iragartzeko. Ez al du horrek agerian usten europar agintarien asmoa palestinarren altxamendua nola edo hala oztopatzea baino ez dela?

Baliteke atzetik horrelako zer edo zer egotea. Agian denbora irabazi nahiko dute, bide batez arabiar munduko hainbat estaturen nahia asez. Baina argi dago ezin dutela eta ezingo dutela palestinarrak gure eskubideak aldarrikatzea ekidin.

Nola hartu duzu azken hilabeteetan Europan Palestinako Estatua aitortzeko eman diren urratsak?

Modu positiboan baloratu behar dugu beti, baina horrek ez du esan nahi, positiboa izanda ere, palestinarron nahiak asetzen dituenik. Izan ere, eman den benetako aitortza bakarra Suediarena izan da. Beste guztiak Parlamentuen aitortzak izan dira, eta, gainera, ez dira lotesleak. Positiboak dira baina ez dira nahikoa; gainera, etorkizunean palestinarrak trukean baldintzak inposatu nahiko ez ote dizkiguten da susmoa.

Fabius bera aktore kolonialista da, erreakzionarioa eta Israelen aldekoa. Frantziak inposatu zuen duela 90 urte, Britainia Handiarekin elkarlanean, Ekial-

de Hurbilaren zatiketa Sykes-Picot akordioaren haritik. Eta Estatu frantsesa ari da gidatzen egun II. Sykes-Picot egitasmoa, arabiar mundua berriro ere zatitzeko asmoz. Aktore berdinak dira eta objektibo bertsuak dituzte gainera.

Mundua arabiarra pairatzen ari den egoeraz ari zara?

Noski, Simon Peresek eta Henry Kissingerrek aurreikusi zutena gertatzen ari da. Beste Ekialde Hurbil bat behar dute, geopolitikoki guztiz ezezaguna. Horretarako arabiar nazioa gehiago zatitu behar dute, badakitelako arabiar munduak paper garrantzitsua izango lukeela inperioen esku erori gabe gizartea aldatzeko modeloei aurrera egingo balute.

Nola gauzatzen da plan hori palestinarren kasuan?

Behin eta berriz errepikatzen dute Mendebaldeko potentziek ez dutela begi onez ikusten alde bakoitzeko erabakirik, baina palestinarrak erabakiei buruz ari dira beti, noski, ez Israelen inposizioen gainean. Eta horrek ematen dit niri beldurra, Palestinako Estatuaren aitortzaren truke ez ote duten bilatzen palestinarrak *statu quo*-a onartu eta indar okupatzailearen aurkako autodeterminazio borroka betiko alboratzea. Eta hori ez da zilegi, palestinarroi autodeterminazioa eta subiranotasuna errekonozitu behar zaizkigu, are gehiago 1967ko mugek 1947an Palestinari onartzen zitzaizkion lurren herena baino ez dituztenean barne hartzen. Horrela, bada, aitortza ez da positiboa izango presio kolonialistak ezkututzen baditu.

Bi estatuen soluzioa bideragarria dela uste duzu oraindik?

Faltan botatzen dudana zera da: palestinarrak politika ahulei behingoz uko egin behar diegu. Ameriketako Estatu Batuei eta bere negoziazioen aldeko mezuei ez diegu kasurik egin behar, negoziazio horiek Israelen mesederako baino ez direlako. Horrela, Israelek denbora irabazten jarraitzen du. Gogoratu behar da 70eko hamarkadan

”

denborak palestinarron alde egiten zuela, baina orain Israelen alde egiten duela.

Ez duzu uste Israelgo Estatu nora ezean dela, denboraren gestioa ere galtzen ari dela?

Israel ez da bakarrik eroriko, Hegoafrika bakarrik erori ez zen bezala. Jendea kalera irten zenean erori zen. Horregatik da inportantea Intifada. Israel sekula ez da Intifada batera ohituko.

Egia da Hegoafrikak *apartheid*-aren azken urteetan gizate-riaren aurkako krimenak ugaltu egin zituela eta Israel ere horretan ari dela, baina horrek ez du esan nahi epe laburrean Hegoafrikako gauza bera gertatu eta Israel ere eroriko denik. Argi dago epe luzera Israelgo hurrengo belaunaldien aurka doala Estatu sionistaren politika, baina epe luzera. Egun oso eroso daude.

Eroso norekin eta zergatik?

Interes komunak ditu arabiar erregimen batzuekin. Horientzat Iran da etsaia, ez Israel. Daesh erakundeak berak ere argi utzi du bere etsaiak Siriako ateak direla, ez israeldarrak. Azken finean eurek, baita AEBek ere, eratu dute Daesh erakundea. Al Assad siriar presidentea kargutik botatzea zen helburua. Orain euren arteko interesek talka egin dute eta bonbardaketa selektiboekin die Washingtonek. Baina argi dago Daesh erakundearekin amaitzeko modu bakarra Siriako erregimen legitimoarekin eta Irakeko erregimenarekin elkarlanean aritzea dela.

Nola ikusten duzu Irakek bizi duen egoera?

Ez dut nahi inolaz ere Irak zati-tzea. Daesh zabaldu dizkie berriro Irakeko ateak estatubatuarrei eta horrek argi erakusten du jatorrian talde hori Washingto-nek eratutako munstroa dela. Ezin dugu ahaztu Irak zela Israel-ek mundu arabiarrean zuen bi-garren guda-lerroa. Lehena due-la 40 urte suntsitzea lortu zuen Israel-ek, Camp Davideko akor-dioekin, Jordaniarekin hitzartu-tako akordioarekin eta Siria neutralizatuz. Azken urteetan bigarren lerro hori suntsitzea

lortu du. Hemen betiko kontua da palestinarrak beti galtzaile ateratzen garela.

Nola ikusten duzu Israel estatu judu bilakatzeko Netanyahu lehen ministroaren egitasmoa?

Asmo horren atzean ez dago Likud alderdia bakarrik, hauteskondeak aurreratu dituztela eta laboristak eta beste talde batzuk aurka daudela esanez aritu arren. Ezin da ahaztu Netanyahu Jabotinski intelektual sionistaren jarraitzailea dela, eta Menahem Begin bera ere bazela. Azkenean estatu judua eta sionismoa gauza bera dira. Formak aldatzen dituzte baina helburua bera eta berdina da. Sistema eguneratzen dute, makinari-olioa bota, baina ideiek bere ho-

rretan jarraitzen dute. Ariel Sharon-ek esan zuen moduan, «palestinarrak onena hildako palestinarra da». Baina Golda Meier bera ere ados zegoen zera esan zuenean: «Haurrek ahaztu egi-ten dute, nagusiak hil egiten di-ra, eta, guk, berriz, guk aurrera jarraitzen dugu».

Israel eskusiboki estatu judu bihurtzeak honakoa dakar: arrazakeria eta garbiketa etni-koa. Eta hori ordainduko dute-nak 1948ko palestinarrak dira, hau da, egungo Israelgo Estatuaren mugen barnean bizi di-renak. Gazaren aurkako azken erasoaldian oso kezkatu azaldu zen Israelgo Armadako Estatu Nagusiaren burua. Bere ustez askoz larriagoa da Israelgo pa-lestinarren mugimendua Gaza-

koa baino; Israelgo bizkarrezu-rrako minbiziarekin alderatu zuen. Izan ere, 1948ko palesti-narrek diotena argi dago: ez daude alde egiteko prest eta au-rrerz alde egin beharko lukete-nak beren herrialdera itsasontzi eta hegazkinetan etorri zirenak dira. Israeldarrak, hain justu.

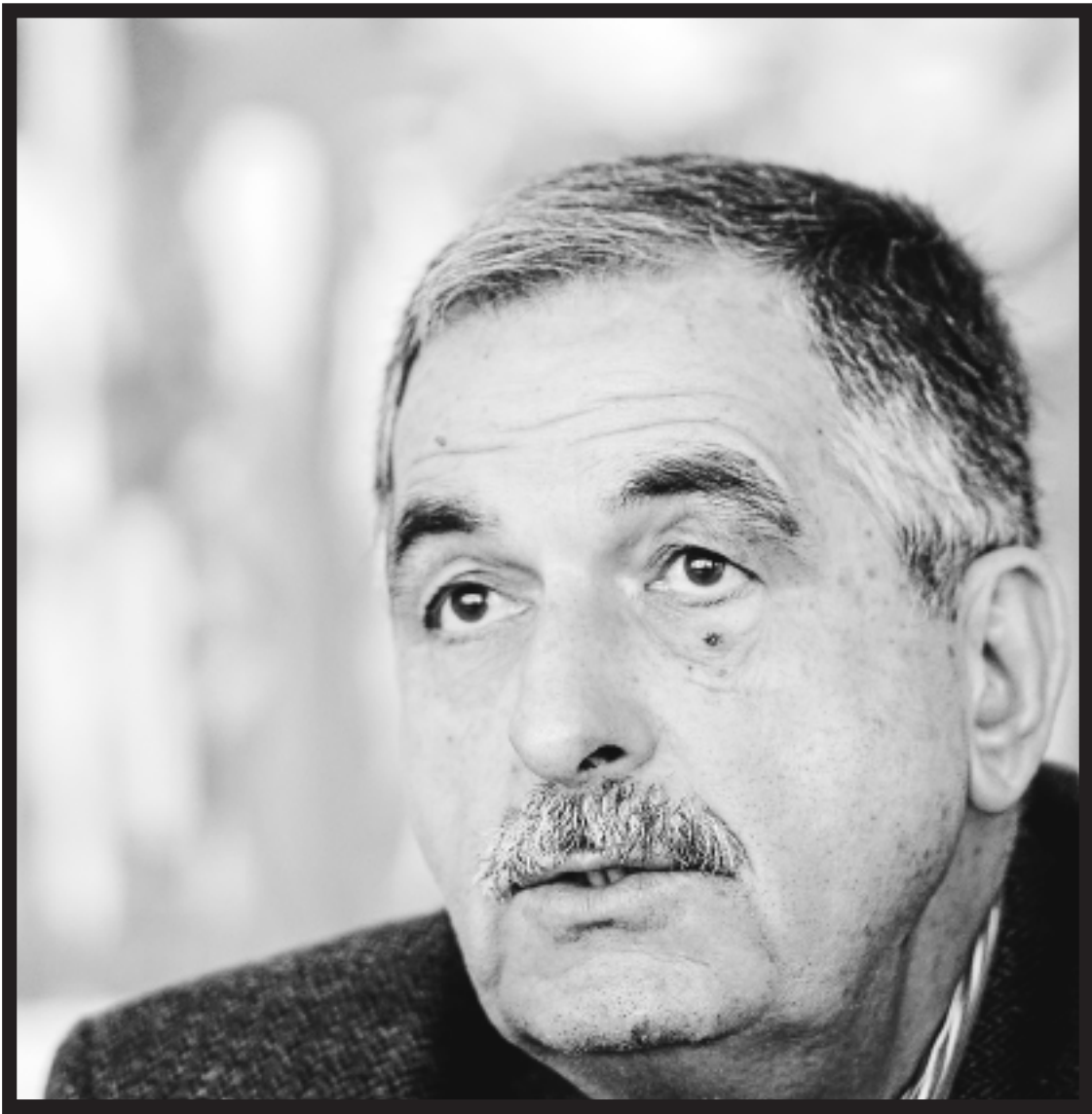
Hamas berak ere gauza bera aldarrikatzen du, ofizialki beste-rik ez bada ere...

Ofizialki bai, baina tamalez Ha-masen ezkutuko helburuak oz-to- topo bilakatu dira palestinarren arteko adiskidetze prozesuan. Hamas prest dago urteak eta ur-teak emateko palestinarren ar-teko akordio-rik gabe, erregimen islamikoa eratzea lortu bitarte-an. Eta hori kanpotik bultzatuta-ko zerbait da.

Horrek guztiak min handia egin digu. Izan ere, bi aldeek aha- legin sendoa egin beharko lukete adiskidetze akordio ba-tera iritsi eta okupazioarekin amaitzeko. Palestinako herriak erakutsi duelako dagoeneko ba-naezina dela. Eta herriak gauza bakarra eskatzen du: palestina-rrak adiskidetu daitezela, hori baita palestinarron indarra, bestela Israel-ek bere horretan jarraituko baitu, palestinarron onen eta gaiztoen artean be-reizketa interesatua egiten.

Beraz, eta amaitzeko, barne arazo larriak ikusten dituzu zuk, batzuen zalantzak eta bes-teen lehentasunak tarteko, pa-lestinarren etorkizuna bermatu ahal izateko...

Oro har bai, baina Hamasena arazo estrukturalagoa dela us-te dut. Qatarren menpe daude eta Jaled Meshaal bera ere Do-han bizi da Hamasek Siriako Anaia Musulmanen alde egin zuenetik. Egia da Hamasekoak ere Anaia Musulmanak direla, baina palestinarrak ere badira eta nazio interesak alderdi in-teresen gaintetik jarri behar di-ra beti. Hamasek horretan kale egin du, lehentasunak ezartze-rako orduan kale egin du, pa-lestinarrak ezin baitugu egun-go egoera gehiago jasan. Eta hori da lehentasun garrantzi-tsuena uneotan.

Argazkiak: Jagoba MANTEROLA | ARGAZKI PRESS